

درسنامه‌ی درس ۱۲

گوناگونی گیاهان

تفاوت های سوسن و کدو:

ریشه ی راست	ریشه ی افشان	برگ دراز و باریک	برگ پهن	۳ یا ۶ گلبرگ	۴ یا ۵ گلبرگ	تک لپه ای	دو لپه ای
	*	*		*	*	*	
	*		*		*		*

توجه: گیاهانی را که دانه ی یک قسمتی دارند، **تک لپه** و گیاهانی را که دانه ی دو قسمتی دارند، **دو لپه** می نامند.

بخش اصلی گل:

یک گل کامل از ۴ بخش اصلی تشکیل شده است که از

خارج به داخل عبارتند از: **کاسبرگ**، **گلبرگ**، **پرچم** و **مادگی**.

۱- کاسبرگ:

کاسبرگ خارجی ترین بخش گل می باشد. کاسبرگ برگ های

کوچکی است که اغلب به رنگ سبز و گاهی به رنگ های دیگر دیده می شود.

وظیفه ی کاسبرگ: وقتی گل به صورت غنچه است، آن را پوشانده و از آن محافظت می کند و بعد از شکفتن

غنچه، در زیر گلبرگ ها قرار می گیرد.

۲- گلبرگ:

گلبرگ ، بخش رنگین گل می باشد . شکل ، رنگ و تعداد گلبرگ در گیاهان مختلف ، فرق می کند . گلبرگ در جلب توجه حشرات بسیار موثر است که نقش مهمی در گرده افشانی دارد.

وظیفه ی گلبرگ : گلبرگ علاوه بر زیبایی ، از پرچم و مادگی ، محافظت می کند.

۳- پرچم : پرچم در وسط گل به شکل میله های باریک و بلندی که برجستگی های

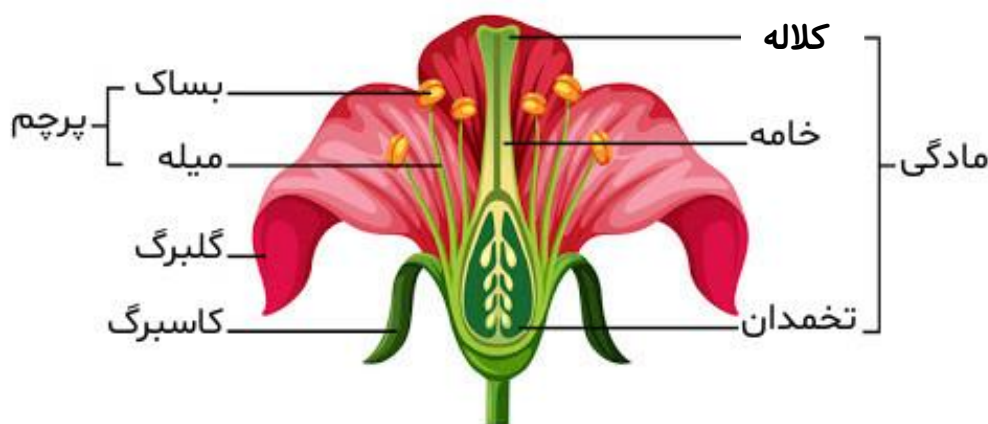
کوچکی در نوک آن وجود دارد ، قرار گرفته است .

پرچم از دو قسمت میله و بساک تشکیل شده است.

(بَساک کیسه ای است که در آن دانه های **گرده** تشکیل می شود و بعد از پاره شدن بساک ، گرده ها در هوا پراکنده می شوند.)

وظیفه ی پرچم : وظیفه ی پرچم **تولید گرده** است.

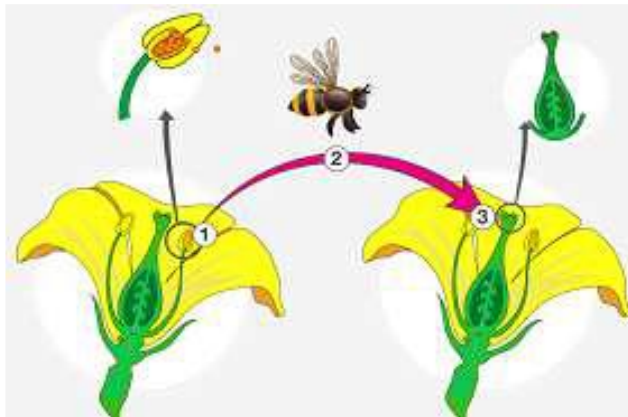
۴- مادگی: مادگی ، اندام **تولید مثل** گل حساب می شود تقریباً "شکلی شبیه به کوزه دارد. مادگی از سه قسمت تخمدان ، خامه و کلاله تشکیل شده است.

گرده افشانی:

گرده افشانی فرایندی مهم در چرخه تولید مثل در گیاهان دانه دار است . انتقال دانه های گرده از پرچم به روی کلاله ی مادگی را گرده افشانی می گویند.

گرده افشانی توسط باد ، آب ، انسان و جانوران انجام می شود .

معمولاً "وقتی حشراتی مانند زنبور عسل و پروانه برای جمع آوری شهد روی گل می نشینند ، مقداری گرده به پا و بدن آنها می چسبد و هنگامی که روی گل دیگر می نشینند ، گرده هایی که به بدنشان چسبیده ، روی مادگی قرار گرفته و باعث بارور شدن گل می شود.

از دانه تا گیاه:

پس از گرده افشانی (قرار گرفتن گرده روی کُلاله) قسمتی از مادگی (تخمدان) به میوه و تخمک درون تخمدان به دانه تبدیل می شود.

گیاه از دانه به وجود می آید. اگر شرایط برای رشد دانه فراهم باشد (خاک ، آب ، دمای مناسب) ، دانه رشد کرده و یک گیاه جدید را به وجود می آورد. **میوه ، خانه ی دانه است به این معنی که دانه درون میوه تشکیل می شود.** ***وظیفه ی میوه محافظت از دانه است.

مراحل تبدیل دانه ی گوجه فرنگی به گیاه گوجه فرنگی

تولید مثل گیاهان:

گیاهان دانه دار مانند کاج و گوجه فرنگی و.... با دانه تولید مثل می کنند و گیاهانی مانند خود را به وجود می آورند.

گیاهان بدون دانه مانند خزه و سرخس با هاگ تولید مثل می کنند و مانند خود را به وجود می آورند. خزه و سرخس در مکان های مرطوب رشد می کنند.

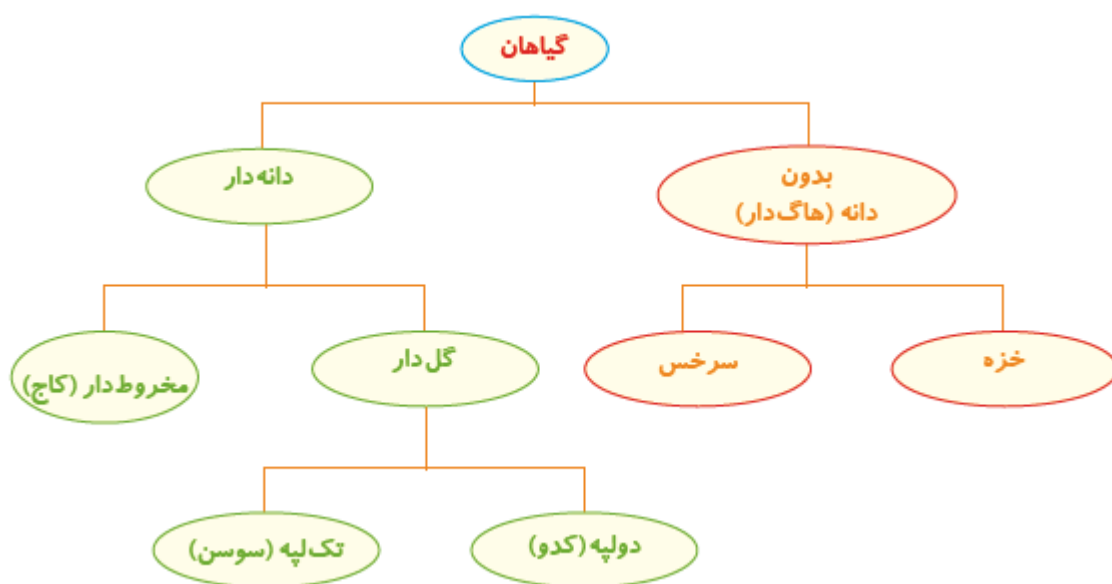
به جز کاشت دانه و هاگ روش های دیگری نیز برای تکثیر گیاهان هست:

۱) از طریق قلمه زدن : در این روش قسمتی از گیاه مانند ساقه یا برگ را جدا کرده و در خاک یا آب قرار می دهند تا ریشه بزند . مثل شمعدانی و حسن یوسف.

۲) خوابانیدن شاخه : در این روش بخشی از ساقه یا شاخه را در حالی که به گیاه مادری متصل است با خاک می پوشانند مثل یاس و توت فرنگی.

۳) پیوند زدن : به روش های مختلف قسمتی از گیاه را روی گیاه دیگر طوری قرار می دهند که پس از مدتی دو گیاه به هم جوش می خورند . مثل درختان میوه.

اهمیت گیاهان در زندگی انسان:

انسان علاوه بر لذت بردن از زیبایی گیاهان، از میوه، ساقه، دانه، برگ و ریشه‌ی آنها استفاده‌های گوناگونی می‌کند.

از گیاهان انواع دارو (آویشن، رزماری، بابونه)، روغن (روغن زیتون، کنجد، آفتابگردان)، رنگ (حنا، روناس، سُمّاق)، کاغذ و پارچه (پنبه، کتان) تهیه می‌کنیم.

سهم شما در حفاظت از گیاهان چیست؟

گیاه بکاریم.

روی درخت‌ها، یادگاری ننویسیم.

برای ساخت جاده، جنگل‌ها را از بین نبریم.

از ریختن زباله در فضای سبز خودداری کنیم.